

Bölüm 1

COVID-19 VE KULAK BURUN BOĞAZ HASTALIKLARI

Doğan ÇAKAN¹

GİRİŞ

Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti tarafından yeni bir tür coronavirüsün (SARS CoV-2) tespit edildiğini 7 Ocak 2020 tarihinde dünyaya duyuruldu. 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü COVID-19 (koronavirüs hastalığı) salgınını küresel bir pandemi olarak ilan etti. Dünya çapında 28 Aralık 2020 tarihi itibarıyla, 81,000,000 vaka ve yaklaşık 1,770,000 ölüm COVID-19 için bildirilmiştir.

COVID-19 asemptomatik vaka, pnomoni veya yoğun bakım gerektiren bir hastalık tablosu olarak karşımıza çıkabilir. Ateş, kuru öksürük, kas ağrısı ve üst solunum yolu semptomları ile hafif hastalık tablosunda veya ağır pnomoni ve ARDS tablosunda klinikler oluşturabilmektedir.

SARS-CoV-2'nin yol açtığı hastalığa sebep olan mekanizmalar karmaşık görünmektedir. Akut ve koordine immün yanıt viral enfeksiyona karşı vücudun ilk savunma hattıdır. Bununla birlikte, virüs konakta aşırı bir immunolojik reaksiyona yol açabilir. Bazı durumlarda 'sitokin fırtınası' olarak adlandırılan kontrolsüz ve işlevsiz pıhtılaşma ve derin doku hasarına neden olan bu immun patoloji meydana gelir.

Akciğer dışı diğer organların tutulumu, hastalığı sistemik hale getirir. SARS - CoV-2'nin hücre reseptörü olarak angiotensin converting enzyme-2 (ACE-2)'yi kullandığı düşünülmektedir. Akciğer dışında böbrekler, karaciğer, gastrointestinal sistem, vasküler sistem (endotel ve düz kas hücreleri) ACE-2 reseptörlerinin yüksek ekspresyonuna sahip organ ve sistemler olarak SARS - CoV - 2 enfeksiyonu için hedef olabilir.

Koronavirüsler nörotropik ve nöroinvazif virüslerdir. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları(KBB) açısından COVID-19 virüsü bu özelliğiyle ön plana çıkar. Başta koku ve tat kaybı olmak üzere KBB ile ilgili semptomlar ortaya çıkarabilir ve KBB ilgi alanına dahil birçok organı doğrudan etkileyebilir. Ayrıca bulaş yolu solunum yolu olduğundan KBB uzmanları hastalık ile ilgili yüksek risk altındadır

¹ Dr. Öğr. Gör. Doğan ÇAKAN, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, drdgnckn@gmail.com

SONUÇ

COVID-19 salgını dünya sağlık sistemini zora sokan bir pandemi haline gelmiştir. Tüm tıp dallarını etkileyen bu salgın ilk semptom evresinden kronik sekel sürecine kadar KBB ile yakından ilişkilidir. Bu ilişkinin iyi anlaşılması hastalığın tanınip izolasyonun sağlanması ve KBB ile ilişkili patolojilerin yönetimi için mutlak gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, otorinolaringoloji, koku bozukluğu, işitme kaybı, baş boyun kanserleri

KAYNAKLAR

1. Li YC, Bai WZ, Hashikawa T. The neuroinvasive potential of SARS-CoV2 may be at least partially responsible for the respiratory failure of COVID-19 patients. *J Med Virol.*2020;27:10.
2. American Academy of Otolaryngology–Head and Neck Surgery (AAO-HNS) (2020) Anosmia, Hyposmia, and Dysgeusia Symptoms of Coronavirus Disease, <https://www.entnet.org/content/aao-hns-anosmia-hyposmia-and-dysgeusia-symptoms-coronavirus-disease>, Accessed 01 June 2020.
3. Mullol J, Alobid I, Mariño-Sánchez F, et al. The Loss of Smell and Taste in the COVID-19 Outbreak: a Tale of Many Countries. *Curr Allergy Asthma Rep.* 2020;20(10):61.
4. Giacomelli A, Pezzati L, Conti F, et al. Self-reported olfactory and taste disorders in SARS-CoV-2 patients: a cross-sectional study. *Clin Infect Diseases* 2020.
5. Cohen BE, Durstenfeld A, Roehm PC. Viral causes of hearing loss: a review for hearing health professionals. *Trends Hear* 2014;18.
6. Sriwijitalai W, Wiwanitkit V. Hearing loss and COVID-19: A note. *Am J Otolaryngol.* 2020;41(3):102473.
7. Rhman SA, Wahid AA. COVID-19 and sudden sensorineural hearing loss: a case report. *Otolaryngol Case Reports.*2020;16:100198.
8. Kilic O, Kalcioğlu MT, Cag Y, et al. Could sudden sensorineural hearing loss be the sole manifestation of COVID-19? An investigation into SARS-CoV-2 in the etiology of sudden sensorineural hearing loss. *Int J Infect Dis* 2020;97:208–11.
9. Mustafa MWM. Audiological profile of asymptomatic Covid-19 PCR-positive cases. *Am J Otolaryngol.*2020;41:102483.
10. Degen C, Lenarz T, Willenborg K. Acute profound sensorineural hearing loss after COVID-19 pneumonia. *Mayo Clin Pro.*2020;95:1801-3.
11. Koumpa FS, Forde CT, Manjaly JG. Sudden irreversible hearing loss post COVID-19. *BMJ Case Rep.* 2020;13(11):e238419.
12. Cui C, Yao Q, Zhang D, et al. Approaching Otolaryngology Patients During the COVID-19 Pandemic. *Otolaryngology–Head and Neck Surgery.* 2020:1–11.
13. García-Romo E, Blanco R, Nicholls C, et al. COVID-19 presenting with nystagmus. *Arch Soc Esp Oftalmol.* 2020;S0365-6691(20)30383.
14. Chirakkal P, Hail ANA, Zada N, et al. COVID-19 and Tinnitus. *Ear Nose Throat J.* 2020:145561320974849.
15. Lechien JR, Circiu MP, Crevier-Buchman L, et al. Post-COVID-19 paradoxical vocal fold movement disorder. *Eur Arch Otorhinolaryngol.* 2020;30:1–2.
16. Naunheim MR, Zhou AS, Puka E, Franco RA Jr, Carroll TL, Teng SE, Mallur PS, Song PC. Laryngeal complications of COVID-19. *Laryngoscope Investig Otolaryngol.* 2020 Oct 30;5(6):1117-1124.
17. Bertone F, Robiolio E, Gervasio CF. Vocal Cord Ulcer Following Endotracheal Intubation for

Mechanical Ventilation in COVID-19 Pneumonia: A Case Report from Northern Italy. *Am J Case Rep.* 2020;21:e928126.

18. Thong G, Lorenz H, Sandhu GS, et al. Emergency presentation of iatrogenic airway stenosis following intubation in a patient with COVID-19 and its management *BMJ Case Rep* 2020;13:e238508.
19. Lechien JR, Ciciu MP, Crevier-Buchman L, Hans S. Post-COVID-19 paradoxical vocal fold movement disorder. *Eur Arch Otorhinolaryngol.* 2021;278(3):845-846.
20. Rouhani MJ, Clunie G, Thong G, et al. A Prospective Study of Voice, Swallow, and Airway Outcomes Following Tracheostomy for COVID-19 [published online ahead of print, 2020 Dec 20]. *Laryngoscope.*
21. McGrath BA, Wallace S, Goswamy J. Laryngeal oedema associated with COVID-19 complicating airway management. *Anaesthesia.* 2020;75(7):972.
22. Abou-Arab O, Huette P, Berna P, Mahjoub Y. Tracheal trauma after difficult airway management in morbidly obese patients with COVID-19. *Br J Anaesth.* 2020;125(1):e168-e170.
23. Miwa M, Nakajima M, H Kaszynski R, Hamada S, Nakano T, Shirokawa M, Goto H, Yamaguchi Y. Two Cases of Post-intubation Laryngotracheal Stenosis Occurring after Severe COVID-19. *Intern Med.* 2021;60(3):473-477.
24. Elarabi AM, Albakri MM, Babiker M, Hussein M, Ahmed M, Mazhar R, Raza T. A series of unfortunate events: Mind the windpipe. *Clin Case Rep.* 2020;9(1):582-3.
25. Brody RM, Albergotti WG, Shimunov D, et al. Changes in head and neck oncologic practice during the COVID-19 pandemic. *Head Neck.* 2020;42(7):1448-1453.